ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Ing. J. J.**, zastoupeného JUDr. Danielem Srncem, advokátem se sídlem Na Poříčí 1071/17, Praha 1, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Prahu 3**, se sídlem Drahobejlova 945/48, Praha 9, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 6. 2012, č. j. 10 A 42/2012 – 46,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.
Stručné shrnutí závěrů z rozsudku městského soudu

[1] V záhlaví uvedeným rozsudkem Městský soud v Praze zamítl žalobu na ochranu proti nečinnosti, jíž se žalobce domáhal po Finančním úřadu pro Prahu 3 vydání rozhodnutí o jeho žádosti o prominutí příslušenství daně ze dne 20. 6. 2011.

[2] Žalobce podal první žádost o prominutí penále dne 13. 12. 2010, a to podle § 55a zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (jednalo se o 18 platebních výměrů o sdělení penále ze dne 6. 10. 2005). Dne 6. 6. 2011 rozhodl o žádosti Finanční úřad pro Prahu 3; penále částečně prominul.

[3] Dne 20. 6. 2011 podal žalobce podání označené jako „doplnění“ původní žádosti o prominutí penále podle § 55a zákona o správě daní a poplatků ze dne 13. 12. 2010 s tím, že o původní žádosti bylo rozhodnuto a nyní žadatel mění svoji žádost podle § 74 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v rozsahu žádaného prominutí o penále plynoucí z dalších platebních výměrů.

[4] Soud uvedl, že žádost ze dne 20. 6. 2011 nelze považovat za doplnění původní žádosti, ale za žádost novou; nejedná se tedy o žádost podanou podle dosavadních předpisů (zákona č. 337/1992 Sb.) a žalovaný proto neměl pravomoc vydat rozhodnutí ve věci samé a o žádosti rozhodnout. O původní žádosti bylo nadto rozhodnuto již 6. 6. 2011 a žádost podaná dne 20. 6. 2011 proto již nemohla být ani jejím doplněním.

[5] Soud se neztotožnil s námitkou žalobce, že v případě, kdy žalovaný posuzoval jeho návrh ze dne 20. 6. 2011 jako novou žádost, měl o návrhu rozhodnout – např. zastavením řízení podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. Soud zdůraznil, že toto ustanovení dopadá na podání, které je nepřípustné a zákon jej výslovně nepovoluje; o takové podání se však nejednalo.

[6] Pokud žalovaný reagoval na žalobcův návrh „Sdělením“ ze dne 17. 1. 2012, čj. 7289/12/003910102488, kterým návrh odložil pro ztrátu pravomoci o věci rozhodovat, nebyl nečinný. Soud zdůraznil, že nadto žalobce brojil proti Sdělení, které napadl žalobou jako rozhodnutí v materiálním smyslu. V postupu žalovaného soud nečinnost nespatřoval a žalobu proto zamítl.

II.
Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností. Podrobně popsal průběh celého správcem daně zvoleného postupu a zdůraznil, že nesouhlasí zejména s právním hodnocením věci provedeným tímto soudem. Podle názoru stěžovatele je nutno vyjít z § 55a zákona č. 337/1992 Sb. a v této souvislosti provést správný výklad pojmu příslušenství daně a daň. To má pak vliv na skutečnost, zda jeho žádost o prominutí příslušenství ze dne 20. 6. 2011 je novou žádostí, a nebo rozšířením žádosti původní (ze dne 13. 12. 2010). Konstatoval, že řízení o prominutí příslušenství daně bylo zahájeno na základě jeho žádosti dne 13. 12. 2010 a skončeno rozhodnutím ministerstva financí, které mu bylo doručeno dne 1. 1. 2012. Pokud stěžovatel doplnil svoji žádost dne 20. 6. 2011 o prominutí dalšího penále vzniklého z jiných daňových povinností, ale téže daně, pak nešlo o vybočení z rámce již zahájeného řízení. Žádost podaná dne 20. 6. 2011 byla tedy rozšířením žádosti původní a mělo být o ní rozhodnuto. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti přiklonil k závěru městského soudu, vyslovenému v napadeném rozsudku.

III.
Hodnocení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost.

[11] Smyslem žaloby proti nečinnosti správního orgánu podle ustanovení § 79 s. ř. s. je posouzení, zda je správní orgán nečinný, a pro tento případ mu nařídit vydání rozhodnutí či osvědčení. Soudní řízení v tomto případě končí vydáním rozsudku, jímž se správnímu orgánu nařizuje vydat rozhodnutí či osvědčení ve stanovené lhůtě. Smysl řízení je však dosažen až po jeho ukončení, tj. samotným faktickým vydáním rozhodnutí či osvědčení. Soudní řízení má samozřejmě svůj význam pouze tehdy, pokud nečinnost správního orgánu trvá. Pomine-li nečinnost v průběhu soudního řízení, soud žalobu zamítne podle § 81 odst. 3 s. ř. s., neboť vychází ze skutkového stavu, který zde je v den rozhodnutí soudu (srov. VOPÁLKA, V. a kolektiv. Soudní řád správní: komentář. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 191).

[12] Ze správního spisu Nejvyšší správní soud ověřil, že dne 13. 12. 2010 podal žalobce žádost o prominutí příslušenství k dani, jež mu bylo sděleno 18 platebními výměry, v žádosti specifikovanými. O šestnácti z nich žalovaný rozhodl dne 6. 6. 2011, rozhodnutím čj. 178871/11/003913108017 postupem podle § 55a zákona č. 337/1992 Sb., ve spojení s § 264 odst. 6 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád a penále částečně prominul. Přípisem ze dne 7. 2. 2011 zaslal ve zbytku žádosti věc z důvodu působnosti k vyřízení Generálnímu finančnímu ředitelství v Praze. Správní spis dále obsahuje žalobcovu žádost ze dne 20. 6. 2011, nazvanou jako „doplnění žádosti o prominutí penále podle ust. § 55a zákona o správě daní a poplatků ze dne 13. prosince 2010“, v níž specifikoval další platební výměry, jimiž mu bylo rovněž sděleno penále. Sdělením ze dne 8. 1. 2012 reagoval žalovaný na žalobcovu žádost ze dne 20. 6. 2011, oznámil mu, že ji považuje za žádost zcela novou, neboť předmět původní žádosti byl vyčerpán a bylo o ní již v rámci svěřené působnosti žalovaným dne 6. 6. 2011 rozhodnuto. Současně žalobci sdělil, že novou žádost, podanou po 1. 1. 2011 (za účinnosti nového daňového řádu), již nelze projednat, protože daňový řád správce daně k tomuto postupu nezmocňuje; žádost proto odložil. Písemnost byla žalobci doručena dne 19. 1. 2012. Správní spis obsahuje žalobcovy návrhy (ze dne 17. 1. a 16. 2. 2012 adresované žalovanému a ze dne 20. 2. 2012 adresované Finančnímu ředitelství pro hl. m. Prahu).

[13] V souzeném případě je namítána nečinnost správce daně, který stále o žádosti ze dne 20. 6. 2011 nerozhodl, ač (podle názoru žalobce) pouze rozšiřovala předmět jeho žádosti ze dne 13. 12. 2010.

[14] Na danou věc v době podání první žádosti dopadala právní úprava- zákon č. 337/1992 Sb., která se k datu 1. 1. 2011 změnila, neboť vstoupil v účinnost zákon

č. 280/2009 Sb., daňový řád. Nastal tak stav, kdy některé instituty již nová právní úprava neobsahovala vůbec a o některých podle dosavadních předpisů založených postupech ještě správce daně mohl rozhodovat (díky přechodným ustanovením) i po uvedeném datu. Taková situace vznikla i v souzeném případě.

[15] Žádost ze dne 13. 12. 2010 o prominutí penále opravňovala svým obsahem žalovaného správce daně k postupu, který se však „rozdvojoval" vlivem jemu svěřené působnosti. Správce daně I. instance tak měl možnost rozhodovat pouze o prominutí příslušenství daně (zde penále) maximálně do výše 600.000 Kč v běžném kalendářním roce, ve zbytku pak měl postoupit věc k rozhodnutí Generálnímu finančnímu ředitelství v Praze (dle vyhlášky Ministerstva financí č. 299/1993 Sb., kterou se zmocňují územní finanční orgány k promíjení příslušenství daně; ta byla ke dni 31. 12. 2010 zrušena).

[16] Jak plyne z popisu správního spisu, shodná byla i situace v souzeném případě. O „části" žádosti, o níž měl působnost rozhodnout správce daně, také správce daně rozhodl, a to dne 6. 6. 2011, rozhodnutím čj. 178871/11/003913108017 a penále částečně prominul. K takovému postupu (rozhodnout o prominutí příslušenství daně i po účinnosti nového daňového řádu) žalovaného správce daně opravňovalo přechodné ustanovení - § 264 odst. 6 daňového řádu. Řízení, které bylo zahájeno podáním žádosti dne 13. 12. 2010 v části, o níž směl rozhodovat žalovaný – Finanční úřad pro Prahu 3 (a též i rozhodl), tak bylo vyčerpáno a ukončeno. Zcela obecně (nejen v daňovém procesu) platí, že rozhodnutí je vydáno okamžikem, kdy byl učiněn úkon k jeho doručení a od okamžiku vydání rozhodnutí je jím již sám správní orgán vázán. Ostatně skutečnosti týkající se vydání rozhodnutí žalobce ani nezpochybňuje. Řízení o žádosti ze dne 13. 12. 2010 zahájené a vedené před žalovaným správcem daně bylo tedy ukončeno vydáním rozhodnutí dne 6. 6. 2011 a nová žádost tak již nemohla do ukončeného řízení nikterak zasáhnout.

[17] Pokud později byla totožnému správci daně zaslána další žádost o prominutí specifikovaného příslušenství daně, nemohlo se jednat o rozšíření žádosti, o níž by mohl rozhodnout v žalobě označený správce daně. To z několika důvodů.

[18] Předně nebylo možno využít pro takový postup § 264 odst. 6 daňového řádu, neboť ten opravňoval správce daně rozhodovat pouze o žádostech, které byly podány za účinnosti dosavadní právní úpravy a nebyly vyřízeny do dne nabytí účinnosti daňového řádu. I tak mohl správce daně rozhodovat pouze v rozmezí, či do výše stanovené shora uvedenou vyhláškou. Správce daně však o věci v rozsahu, k němuž měl oprávnění, rozhodl již dne 6. 6. 2011; tím byla pro něho věc skončena a nová žádost o prominutí příslušenství ze dne 20. 6. 2011 nemohla již aktivovat činnost žalovaného správce daně. Ten totiž již zcela pozbyl pravomoc rozhodovat o prominutí příslušenství.

[19] Nová právní úprava velmi omezila možnosti pro promíjení daně a jejího příslušenství; žádný správce daně již není zmocněn obecně závazným právním předpisem k promíjení (až na drobné výjimky u specifických platebních povinností). Ustanovení § 260 zmocňuje k promíjení pouze ministra financí; takový postup však není možno již po 1. 1. 2011 iniciovat žádostí daňového subjektu, ale jedná se výhradně o postup ex officio.

[20] Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem městského soudu, že žádost podaná žalobcem dne 20. 6. 2011 již byla žádostí novou, o níž v žalobě označený správce daně – Finanční úřad pro Prahu 3- neměl oprávnění rozhodovat.

[21] Ztrátu svého oprávnění o věci jakkoliv rozhodnout také tento správce daně oznámil žalobci „Sdělením“ ze dne 8. 1. 2012, že novou žádost o prominutí penále již projednat nelze, neboť nový daňový řád již žalovaného k takovému postupu nezmocňuje; žádost proto odložil.

[22] Odložení žádosti (či podání) daňového subjektu přichází v úvahu tehdy, kdy správní orgán nemůže o takovém podnětu vůbec rozhodovat. Znamená to, že zmíněné podání vůbec nemůže vyvolat zahájení řízení, které zpravidla vyústí vydáním rozhodnutí. Takový byl i charakter Sdělení, jímž správce daně podání odmítal. Namítá-li žalobce, že správce daně měl vydat rozhodnutí o zastavení řízení, pak takový jeho postup by byl na místě tehdy, mohlo-li by jinak být výstupem z řádně zahájeného řízení i rozhodnutí žalovaného o věci samé. Tak tomu však v souzeném případě pro zákonnou zábranu být nemohlo.

[23] I kdyby teoretické úvahy přesahovaly do této kategorie a správní věda se přikláněla k závěru, že předmětná žádost ze dne 20. 6. 2011 zahájila nějaké řízení, které měl správce daně pro ztrátu pravomoci zastavit, nemělo by to již vliv na zákonnost daného řešení do té míry a intenzity, že by pro nyní zvolené řešení Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu rušil. Rovněž v tomto ohledu se Nejvyšší správní soud přiklonil k řešení vysloveným žalovaným i městským soudem.

[24] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými; jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[25] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2012

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu